

Küresel risk iştahı kırılğan bir seyir izliyor

Küresel riskli varlıklara olan talep dün günü düşüşle tamamladı. ABD Merkez Bankası (Fed) Ekim ayı tüketici beklentileri anketi sonuçlarına göre tüketicilerin 12 aylık enflasyon beklentileri 0,1 yüzde puan azalarak %2,9'e indi. Tüketicilerin 3 ve 5 yıl sonrası için enflasyon beklentileri de sırasıyla 0,2 ve 0,1 yüzde puan düşüş gösterdi. Almanya'da yatırımcı güven endeksi (Zew) Kasım'da beklentilerin altında kalarak gerileme kaydetti. Bugün ABD'de açıklanacak Ekim ayı enflasyon rakamlarına dair açıklamalarda bulunun Fed üyesi Neel Kashkari Aralık toplantısında bir faiz indiriminin uygun olup olmadığını belirlemek için gelen enflasyon verilerine bakacağını söyledi. Bir başka Fed üyesi Thomas Barkin de ABD ekonomisinin iyi bir noktada olduğunu ve bunun da Fed'in borçlanma maliyetlerini düşürmesine olanak sağladığını belirtti. ABD'de yeni seçilen başkan döneminde uygulanacak ekonomi politikalarına ilişkin belirsizlikler risk iştahını zayıflatıyor. Dün bu ortamda ABD 10 yıllık tahvil faizi 13 baz puan yükselişle %4,43, Almanya 10 yıllık tahvil faizi de 3 baz puan artışla %2,35 seviyesine geldi. Dolar endeksi %0,5 yükselirken, gelişmekte olan ekonomilerin para birimleri ortalamada %0,4 değer kaybetti. MSCI gelişmekte olan ekonomiler hisse senedi endeksinde %2,0, MSCI dünya geneli hisse senedi endeksinde de %0,6 düşüş görüldü. Brent tipi ham petrolün varil fiyatında %0,1, Avrupa için referans doğal gaz fiyatında da %0,6 yükseliş kaydedildi. Altının ons fiyatı %0,9 geriledi ve Bitcoin %0,3 yükselişle 88 bin 309 dolardan kapandı.

Yurtçinde finansal varlıklara yönelik risk iştahı dün karışık bir seyir izledi. TCMB dün Eylül ayı ödemeler dengesi verilerini, TÜİK de Eylül ayı perakende satış ve ciro ile dış ticaret endekslerini yayımladı. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada iyileşen cari denge, azalan dış finansman ihtiyacı ve artan

Günlük Değişimler

Dolar/TL	34.35 ▲ 0.1%	BİST 100	9,227 ▼ -0.5%
TR 2Y	42.75 ▼ -28 bp	TR 10Y	30.14 ▲ 16 bp
DXY	106.0 ▲ 0.5%	MSCI Dünya	3,773 ▼ -0.6%
Altın (ons, \$)	2,597 ▼ -0.9%	ABD 10Y	4.43 ▲ 13 bp
Brent (varil, \$)	71.9 ▲ 0.1%	TTF (MWh, €)	44.1 ▲ 0.6%
Bitcoin (\$)	88,309 ▲ 0.3%	Karbon (ton, €)	67.5 ▼ -0.1%

Döviz Kurlarında Günlük Hareket

Dolar/Türk Lirası	0.1%
Dolar/Meksika Pesosu	1.2%
Dolar/Güney Afrika Randı	1.0%
Dolar/Japon Yeni	0.6%
Dolar Endeksi	0.5%
Dolar/Brezilya Reali	-0.1%
Euro/Dolar	-0.3%
JP Morgan GÖÜ Endeksi	-0.4%
İngiliz Sterlini/Dolar	-0.9%

MSCI Endeksleri (Dolar bazlı, günlük değişim)

MSCI Türkiye	-0.7%
MSCI Kuzey Amerika	-0.3%
MSCI Latin Amerika	-0.3%
MSCI Dünya	-0.6%
MSCI GOÜ Avrupa	-0.7%
MSCI Asya Pasifik	-2.0%
MSCI GOÜ	-2.0%
MSCI Avrupa	-2.3%

Günün Önemli Veri ve Gelişmeleri

Ülke	Veri / Gelişme	Dönem	Piy. Beklentisi	Önceki
Türkiye	Konut Satışları (yıllık değişim)	Ekim		%37,3
ABD	TÜFE (aylık değişim)	Ekim	%0,2	%0,2

Makroekonomik Haber ve Veri Akışı

sermaye girişinin rezerv birikimine katkı sağlayıp makro istikrarı desteklediğini belirtirken, cari açığa düşüş eğiliminin son çeyrekte de devam etmesini beklediklerini ifade etti. Hazine ve Maliye Bakanlığı (HMB) dün iki tahvil ve iki kira sertifikası ihracı gerçekleştirdi. Borsa İstanbul gösterge 100 ve 30 endeksleri dün günü sırasıyla %0,5 ve %0,6 düşüşle tamamladı. Ülke risk primi ve uzun vadeli TL cinsi tahvil faizlerinde artış görüldü. TL, dolar ve euro eşit ağırlıklı sepet kur karşısında %0,1 değer kaybetti.

Yeni günde küresel risk iştahı kırılğan bir seyir izliyor. Yeni günün ilk saatlerinde makroekonomik veri akışı sakin, dünden kalan eğilimlerle riskli varlıkların önemli bir kısmında satış baskısı sürüyor. Bugün küresel tarafta ABD Ekim ayı enflasyon verileri takip edilecek. Yurtiçinde ise Ekim ayı konut satış rakamları açıklanacak.

Almanya'da yatırımcı güven endeksi (Zew) Kasım'da zayıf bir tablo çizdi. Ekim'de 13,1 olan endeks yataya yakın kalacağı beklentilerinin aksine 7,4'e düştü. Aynı dönemde mevcut durum alt endeksi -86,9'dan -85'e toparlanacağı tahminlerine karşın -91,4'e geriledi.

TÜİK Eylül ayı dış ticaret endekslerini yayımladı. Buna göre, Eylül'de yıllık bazda ihracat miktar endeksi %5,2, ithalat miktar endeksi %5,8 geriledi. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış verilere göre ise, aylık bazda ihracat %4,6 azalırken, ithalat miktar endeksinde gerileme %0,7'de kaldı. Söz konusu ayda bir önceki yılın aynı ayına göre ihracat birim değer endeksi %3,6 artarken, ithalat birim değer endeksi %4,7 yükseldi. Böylece dış ticaret haddi yıllık bazda 1 puan azalarak 86,7 değerini aldı.

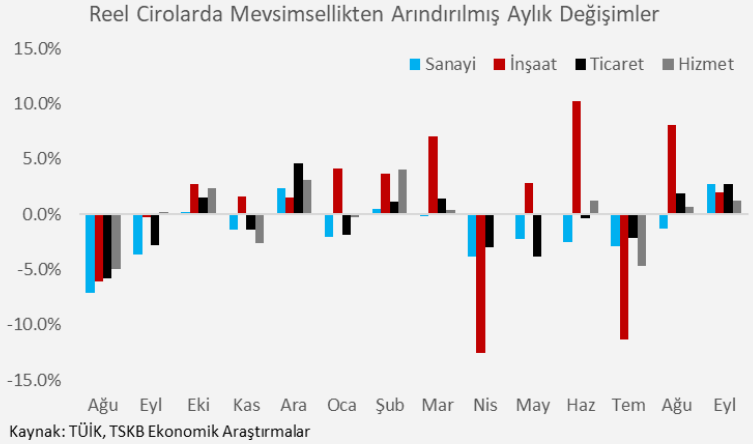
Hazine dün yurtdışında iki devlet tahvili ve iki kira sertifikası ihracı gerçekleştirdi. TL cinsi 5 yıl vadeli ve sabit kupon ödemeli tahvilde rekabetçi olmayan teklifler dahil toplam satış 30,6 milyar TL iken, ihalede ortalama yıllık bileşik faiz %35,41 seviyesinde oluştu. 2 yıl vadeli ve %18,50 oranında 6 ayda bir dönemsel kira ödemeli kira sertifikasında toplam satış ise 12,1 milyar TL oldu. Yaklaşık 1,5 yıl vadeli ve %2,32 oranında 6 ayda bir kupon ödemeli dolar cinsi devlet tahvilinde satış tutarı 562 milyon dolar olurken, aynı vade aynı oranda kira ödemesi yapacak olan kira sertifikasında satış tutarı 208,4 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Eylül'de cari işlemler hesabı yavaşlayarak da olsa fazla vermeyi sürdürdü. 2023'ün aynı ayında 2,8 milyar dolar olan cari işlemler fazlası 2024'ün Eylül'ünde 3,0 milyar dolara yükseldi. Söz konusu dönemde altın hariç cari fazla 4,2 milyar dolardan 4,0 milyar dolara gerilerken, enerji hariç cari fazla 6,7 milyar dolarda yataya yakın kaldı. Bu sonuçlarla, Eylül 2023'te 8,1 milyar dolar olan altın ve enerji hariç çekirdek cari fazla 7,7 milyar dolara geriledi. 12 aylık rakamlar toplam cari açığın Ağustos'taki 9,8 milyar dolardan 9,7 milyar dolara indiğini, çekirdek cari fazlanın ise 50,6 milyar dolardan 50,3 milyar dolara gerilediğini gösterdi. Dış ticaret ve hizmet dengesindeki sınırlı iyileşmelere karşın, gelir dengesindeki zayıflıklar cari dengedeki iyileşmeyi yavaşlattı. Finansman tarafında, doğrudan ve portföy yatırımları ile borçlanmalardaki artışa rağmen, net hata-noksan kalemindeki çıkışların etkisi ile rezervlerde gerileme görüldü.

Perakende satışlar Eylül ayında artış gösterdi. Eylül ayında mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış reel perakende satışlar aylık bazda %2,3 yükselirken, yıllık bazda artış hızı %15,9 olarak gerçekleşti. Gıdada aylık bazda %0,4 artış görülürken, akaryakıtta %1,2 düşüş oldu. Gıda ve otomotiv yakıtı hariç çekirdek perakende satışlarda artış ise %3,8 ile toplamdaki sonuçların üzerinde gerçekleşti. Tekstil, giyim ve ayakkabıda perakende satışlar da %0,5 artış kaydetti.

Makroekonomik Haber ve Veri Akışı

Reel cirolarda Eylül ayında genele yayılan bir yükseliş görüldü. Toplam ciro endeksi Eylül'de aylık bazda %5,5 yükselirken, yıllık bazda nominal artış hızı %42,2'den %47,0'a çıktı. Reel cirolarda Eylül'de genele yayılan bir artış görüldü. Aylık bazda reel cirolar sanayi, ticaret, inşaat ve hizmetlerde sırasıyla %2,8, %2,7, %2,0 ve %1,3 yükseldi.

Şirket ve Sektör Haberleri

Çimsa, Mersin Fabrikası'nda CAC (Kalsiyum Alüminat Çimento) tesisi kapasite artırımı için yatırım yapılmasına karar verildiğini açıkladı. 2026 yılının ilk yarısı içerisinde tamamlanması planlanan yatırım için ayrılan bütçe 31,75 milyon dolar olacak.

Türk Eximbank, sürdürülebilirlik odaklı sendikasyon kredisi sağladı. Banka, 367,7 milyon euro, 297 milyon dolar ve 700 milyon yuan olmak üzere toplamda 796 milyon dolar tutarında kaynak sağlarken, işlem 1 ve 2 yıl vadeli dilimlerden oluşuyor.

Uluslararası Yenilenebilir Enerji Ajansı (IRENA) "Küresel Enerji Dönüşüm Görünümü 2024" raporunu yayımladı. Rapora göre 2023 yılında yenilenebilir enerji kapasitesi 473 gigavat (GW) artarken, bunun 347 GW'ı fotovoltaik güneş enerjisi kurulumlarından geldi. Çin, Avrupa Birliği ve ABD'nin bu kapasite eklemelerinin %83'ünden sorumlu olması enerji dönüşümündeki coğrafi eşitsizlikleri ortaya koyuyor. IRENA enerji verimliliğindeki gelişmelerin de yetersiz olduğunu belirtirken, enerji verimliliğine yönelik yatırımlar ile ulaşım, binalar ve sanayi gibi sektörlerde elektrifikasyonun artması gerektiğini belirtiyor. Bununla birlikte IRENA 2050 yılına kadar 1,5°C hedefine ulaşmanın teknik ve ekonomik olarak mümkün olduğunu vurgularken, 2023 yılında 1,29 trilyon dolar olan enerji dönüşümüne yönelik yatırımların 2024-2030 arasında yıllık 4,5 trilyon dolara çıkması gerektiğini işaret ediyor. Rapor hedeflere ulaşılabilmesi için yapısal ve sistemsel engellerin üstesinden gelinmesi gerektiğini öne çıkarırken, şebeke ve altyapıların modernize edilmesi ve genişletilmesi, gerekli düzenleyici çerçevelerin oluşturulması, enerji dönüşümünü destekleyecek kurumsal ve insan kapasitesinin de sağlanması gerektiğini vurguluyor.

Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) "Dünya Enerji İstihdamı 2024" raporunu yayımladı. Rapora göre 2023 yılında küresel enerji sektörü artan yatırımlar sayesinde 2,5 milyon iş yarattı ve toplam istihdamı 67 milyonun üzerine çıkardı. Temiz enerji sektöründeki istihdam ise 2023 yılında %4,6 artarken, fotovoltaik güneş bu büyümeye öncülük etti. IEA 2030 yılına kadar küresel düzeyde net enerji istihdamının pozitif seyredeceğini belirtse de bölgesel farklılıkların öne çıkacağını ve doğru politika seçimleri ile çalışanların yaşamlarını ve geçim kaynaklarını iyileştirilebileceğini vurguluyor.

ABD 2050 yılına kadar nükleer enerji kapasitesini üç katına çıkarmayı hedefliyor. Beyaz Saray'dan yapılan açıklamada ABD'nin 2050 Net Sıfır hedefine ulaşması için ek 200 GW yeni nükleer kapasitesine ihtiyaç duyduğu belirtilirken, 2035 yılına kadar ek 35 GW yeni kapasitenin devreye alınması amaçlanıyor.

Fosil yakıt kaynaklı karbon emisyonlarının 2024 sonunda 37,4 milyar tona ulaşacağı öngörülüyor. Küresel Karbon Projesi bilim ekibi tarafından yapılan araştırmaya göre bu değer 2023 yılına göre %0,8'lik bir artışa işaret ederken, kömür kaynaklı emisyonlarda %0,2, petrol kaynaklı emisyonlarda %0,9 ve doğal gaz kaynaklı emisyonlarda %2,4'lük artış bekleniyor. Araştırma arazi kullanım değişikliğinden kaynaklı emisyonlar da dahil edildiğinde toplam CO2 emisyonlarının 2024 yılında 41,6 milyar ton olacağını belirtiyor. Bununla birlikte emisyon artışlarında Hindistan'ın %4,0 artış ile en büyük rolü oynaması bekleniyor.

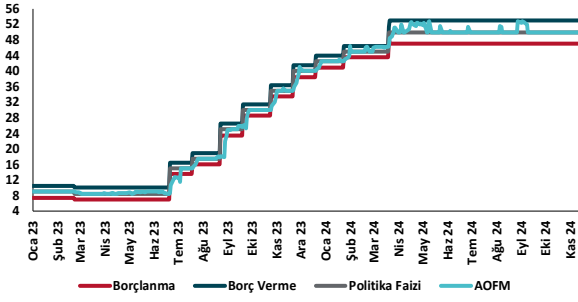
Çok taraflı kalkınma bankaları gelişmekte olan ülkeler için yıllık 120 milyar dolar iklim finansmanı hedefi belirledi. 29. Birleşmiş Milletler İklim Konferansı'nın (COP29) ikinci gününde açıklanan bu hedef geçtiğimiz sene sağlanan finansmanın %60 üzerinde. 42 milyar doların aşırı hava olayları adaptasyonu için ayrılması bekleniyor, bu da 2023'e kıyasla %70'lik bir artış anlamına geliyor. Finansman hedefinin 65 milyar dolarının özel sektörden sağlanması planlanırken Dünya Bankası Başkanı Ajay Banga özel sektörden sağlanan kaynağın bu hedefi aşmasını beklediğini de ifade etti. Konferansın ikinci gününde Yeni Toplu Sayısallaştırılmış Hedef (NCQG) müzakerelerine bir temel oluşturması amacıyla dokuz sayfalık bir doküman yayımlandı. Gelişmekte olan ülkeler çatı örgütü (G77) ve Çin ise bu dokümana itirazlarını belirtti. G77 emisyon azaltımı, adaptasyon ve kayıp ve hasar için yıllık finansman hedefinin 1,3 trilyon dolar olmasını öneriyor. Gelişmiş ülkeler ise katkı sağlayıcı tabanın genişletilmesi ve iklim finansmanı kapsamı dışında tutulması gereken faaliyetler konusunda endişelerini dile getiriyor. Finans alanında ilerleme katedilmesi yönündeki çağrılardan bir diğeri Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (UNFCC) Yürütme Sekreteri Simon Stiell'den geldi. Konferansa söz alan Sekreter Stiell ülkeleri özellikle de finansman konusunda güçlü sonuçlar talep etmeye çağırdı; iklim eylemleri artmadıkça enflasyonun daha da artacağı konusunda uyarıda bulundu. Stiell bu kapsamda iklim finansmanını bir "küresel enflasyon sigortası" olarak niteledi. Konferansın ikinci günü itibarıyla Kayıp ve Zarar Fonu'na yapılan katkılar geçtiğimiz sene ulaşılan 674 milyon dolar seviyesinden uzak. İsveç'in yaklaşık 19 milyon dolar taahhüdü ile toplam an itibarıyla 50 milyon doların altında.

COP29 kapsamında Türkiye 2053 Uzun Vadeli İklim Stratejisi'ni Birleşmiş Milletler'e iletti. Strateji ülkenin kalkınma hedefleriyle uyumlu bir net sıfır yol haritası ortaya koymayı hedefliyor. Strateji belgesine göre Türkiye'de enerji tüketiminin 2030 yılına kadar %16 azaltılarak 100 milyon ton CO₂ emisyonundan kaçınılması hedeflenirken, birincil enerjideki yenilenebilir enerji oranının %17'den %50'ye çıkması amaçlanıyor. 2030 yılına kadar 4,8 gigavat (GW) nükleer enerji kurulu gücü ile, 2,1 GW batarya kapasitesinin devreye alınma hedefi öne çıkarken, güneş ve rüzgar kurulu gücünün dört kat artması hedefleniyor. Bununla birlikte doğal gaz iletim ve dağıtım altyapısının güçleneceği öngörülürken, elektrifikasyonun artmasıyla şebeke esnekliğinin önem kazanacağı belirtiliyor. Enerji yoğunluğunun ise 2035 yılına kadar %35 azaltılması hedefleniyor. Belgede kömürden çıkışa dair bir plan ise yer almıyor. Emisyon azaltım hedeflerinde sektörel farklılıklar bulunuyor. 2040 yılına kadar demir-çelik sektör emisyonlarının %20, çimento sektörünün %30, alüminyum sektörünün %53 düşürülmesi hedefleniyor. Kamu binalarında ise 2030 yılına kadar %30 enerji verimliliği sağlanması ve 2035 yılında elektrikli araçların sayısının 4,2 milyona ulaşması hedefleniyor. Stratejide buna ek olarak atık yönetimi, tarım, arazi kullanımı ve sağlık gibi alanlara ilişkin hedefler de yer alıyor. Bu kapsamda tarım arazilerinde sulama verimliliği oranının %65'e çıkarılması hedeflenirken ekosistemlerin restore edilmesi ve korunması hedefi de stratejide yer alıyor. Buna ek olarak afet riskini azaltma amacıyla dayanıklı altyapı sistemlerinin oluşturulması, erken uyarı ve tahmin sistemlerinin geliştirilmesi gibi stratejiler de öne çıkarılıyor.

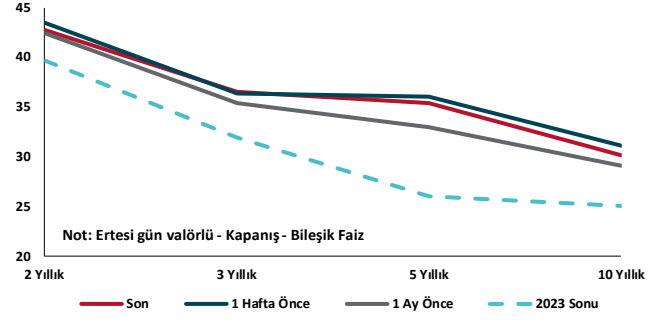
Kalkınma Gündemi

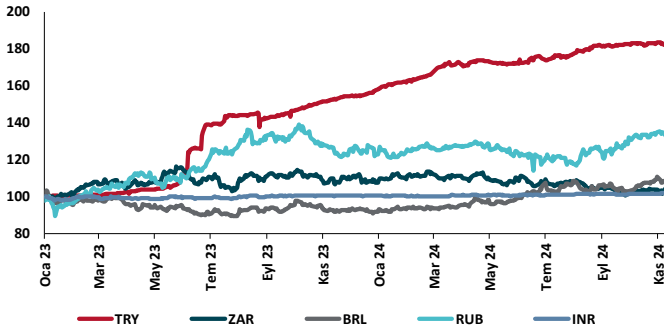
TCMB Faiz Koridoru

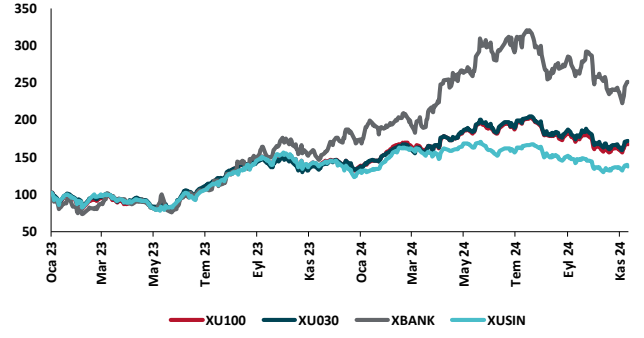
Hazine Tahvillerinde Getiri Eğrisi (%)

USD/GOÜ Para Birimleri (30/12/2022=100)

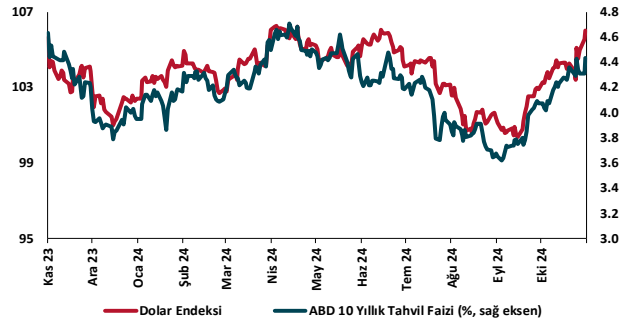
Ulusal Hisse Endeksleri (30/12/2022=100)

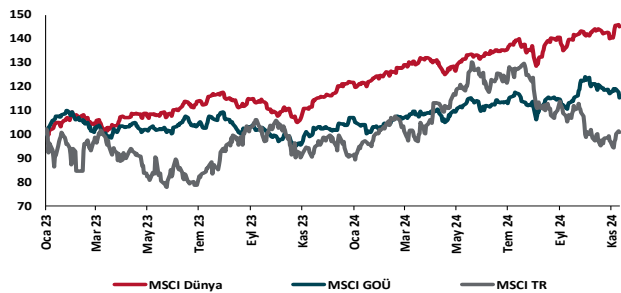
Türkiye'nin 5 Yıl Vadeli CDS Spreadi (baz puan)

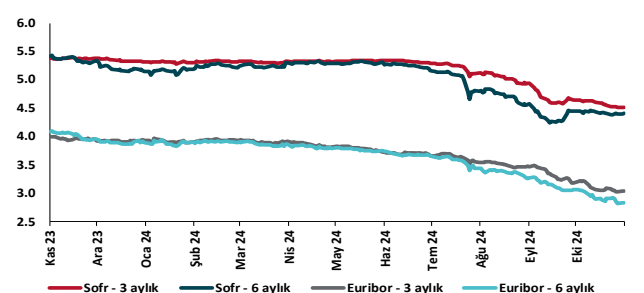
Dolar Endeksi ve 10 yıllık ABD Hazine Tahvil Faizi

MSCI Hisse Endeksleri (30/12/2022=100)

Küresel Gösterge Faizler (%)

Danışmanlık Hizmetleri

Ekonomik Araştırmalar

ekonomikarastirmalar@tskb.com.tr

Meclisi Mebusan Cad. No 81

Fındıklı İstanbul 34427, Türkiye

tel: (90) 212 334 50 50 faks: (90) 212 334 52 34

2024 Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. her hakkı mahfuzdur.

Bu doküman Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.'nin yatırım bankacılığı faaliyetleri kapsamında, kişisel kullanıma yönelik olarak ve bilgi için hazırlanmıştır. Bu dokümana dayalı herhangi bir işlem yapılması tarafımızdan öngörülen bir husus değildir. Belirtilen görüşler sadece bizim güncel görüşlerimizdir. Bu raporda yer alan bilgileri makul bir esasa dayalı olarak güncelleştirirken, bu konuda mevzuat, uygunluk veya diğer başka nedenlerle amaca uygunluk tam olarak sağlanamamış olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları veya çalışanları, burada belirtilen senetleri ihraç edenlere ait menkul kıymetlerle ilgili olarak bir pozisyon almış olabilir veya alabilir; menkul kıymetler üzerinde opsiyonları olabilir veya ilgili diğer bir yatırıma girebilir; bu menkul kıymetleri ihraç eden firmalara danışmanlık yapmış, hisselerinin halka arzına aracılık veya yüklenim taahhüdünde bulunmuş olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları bu raporda belirtilen herhangi bir şirket için yatırım bankacılığı da dahil olmak üzere önemli tavsiyeler veya yatırım hizmetleri sağlıyor veya sağlamış olabilir.

Bu raporun ilgili olduğu yatırım fiyatı veya değeri, direkt veya indirekt olarak, yatırımcıların menfaatlerine ters düşebilir. Döviz kurlarındaki herhangi bir değişimin yatırımın değeri veya fiyatı veya bu yatırımdan sağlanan gelir üzerinde olumsuz bir etkisi olabilir. Geçmişteki performans her zaman gelecekteki performansın kılavuzu olacak demek değildir. Yatırım geliri dalgalanma gösterebilir.

Bu rapor kamuya açık bilgilere dayalıdır. Doğru veya tamam olmayan hiçbir beyan yapılmamıştır. Bu rapor söz konusu menkul kıymetlerin alınması veya satılması için bir teklif, yorum ya da yatırım tavsiyesi değildir veya bu menkul kıymetlerin alınıp satılmasına yönelik bir teklif için de bir istek veya zorlama değildir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve kendisiyle bağlantılı olan diğerleri bahsedilen şirketlerin menkul kıymetleriyle ilgili pozisyon alabilirler veya bu menkul kıymetlerle ilgili işlem yapabilirler, ayrıca bu şirketler için yatırım bankacılığı hizmetleri de verebilirler.

Herhangi bir yatırım kararı yatırımcının tamamıyla kendi kişisel seçimine dayanmalıdır. Bu rapordaki bilgiler herhangi bir yatırım tavsiyesi olmayıp, raporda yer alan firmalara yatırım yapılmasından ötürü Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. hiç bir sorumluluk kabul etmez.

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.